

tusschen Bouhier en Montfaucon over de vraag, of de Therapeuten als Joodsche, dan wel als christelijke asceten moeten worden beschouwd ¹¹⁾).

Nu gold het wel onder de geleerden der zeventiende eeuw vrij algemeen als vanzelf sprekend, dat genoemde bronnen in waarde en autoriteit verre beneden de Heilige Schrift staan. Doch naar het schijnt was juist deze consensus oorzaak, dat aan nauwkeurige afbakening der hun toekomende plaats geen behoefte werd gevoeld. De strijd tusschen Reitzius en Hottinger over het gebruik der rabbijnsche literatuur ¹²⁾ was meer van practischen dan van principiëlen aard. En met name werd verzuimd de bronnenquaestie verschillend te beantwoorden, naarmate het Israëlietische oudheidkunde of *archaeologia sacra* gold.

Zoo behoefde in de achttiende eeuw de rationalistische wetenschap geen' ernstigen tegenstand te duchten, wanneer ze Philo, Josephus en den Talmud als bronnen met de Heilige Schrift coördineerde, te minder, waar deze laatste den rang van *prima inter pares* ontving. Wel schijnt Faber tusschen bronnen en hulpmiddelen te onderscheiden, wanneer hij zegt ¹³⁾: „Ob ich und die gehörigen Quellen und Hülfsmittel zu dieser Arbeit gebraucht habe, werden eben diese Noten bezeugen". Doch of hij hiermede een principieel onderscheid tusschen de Heilige Schrift en de andere boeken op het oog heeft, mag voor 't minst twijfelachtig worden genoemd, wanneer men let op hetgeen er volgt: „Die vornehmsten Bücher dieser Art sind die Bibel selbts, nebst den alten Übersetzungen und Paraphrasen; dazu Philo und Joseph, der Talmud", enz. enz. Nog duidelijker wordt de coördinatie uitgesproken door Warnekros. Ten bewijze hiervoor zij 't mij vergund te herinneren aan het woord